

Nr 34

Utlåtande i anledning av motioner om inrättande av en trafikteknisk försöksanstalt.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I:51 av herr *Nyman m. fl.* och II:79 av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande inrättandet av en trafikteknisk försöksanstalt.

Motionärerna återger siffror rörande investeringar i vägar och fordon, driftkostnader och skadeersättningar och i fråga om dödsolyckor och personskador i vägtrafiken. Motionärerna finner mot denna bakgrund självfallet att ett tillförlitligt informationsunderlag bör krävas för beslut och åtgärder som rör trafiken, fordonen, vägarna och förarna. Enligt motionärernas mening tillgodoses för närvarande ej detta krav i tillfredsställande omfattning. För att "vägtrafikindustrin" skall få ett bättre beslutsunderlag erfordras en trafikteknisk försöksanstalt — jämförbar med t. ex. flygtekniska försöksanstalten, statens skeppsprovningsanstalt m. fl. liknande institutioner — där alla som har behov av informationer beträffande grundläggande och tillämpade fakta rörande förare, fordon och väg kan genomföra erforderliga försök.

En försöksanstalt borde enligt motionärerna ha direkt intresse för de flesta institutioner och organisationer som arbetar med problem i förbindelse med vägtrafiken. Anstalten skulle spela stor roll för att effektivisera typbesiktningen av fordon och vid utarbetandet av grundläggande normer för säkerhetstekniska regler och skulle ge bättre möjligheter till faktainsamling beträffande t. ex. olika vägbelägningars egenskaper, principer för vägbelysning och vägmarkering, reaktionstider, bländning m. m. Den skulle också tillåta krasch- och stressförsök.

Vidare framhålles att kontinuerliga försök i kontrollerad miljö fordras som underlag för konsumentupplysning.

För att kunna genomföra sina uppgifter måste anstalten vara helt fristående från enskilda och speciella intressen. Den bör dock mot ersättning kunna utföra uppdrag för myndigheter, organisationer och forskningsinstitut m. fl.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen II:79.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från statens trafiksäkerhetsverk, statens vägverk, statens väginstitut och statens trafiksäkerhetsråd.

Samtliga remissinstanser erinrar om det uppdrag som lämnats 1964 års transportforskningsutredning, vilken bl. a. har att överväga frågan om inrättande av ett speciellt transportforskningsinstitut och inom kort väntas slutföra sitt arbete.

Trafiksäkerhetsverket anför härutöver bl. a. följande.

Enligt beslut av 1964 års riksdag infördes från och med den 1 januari 1965 en effektivare typbesiktning av fordon. Arbetsuppgifterna har från och med den 1 januari 1968 övertagits av statens trafiksäkerhetsverk.

Typbesiktningen bedrivs i huvudsak i härför särskilt inrättade lokaler i Solberga i Stockholm. Lokalerna har utrustats med modern prov- och mätutrustning. Utrustningen kompletteras efter hand.

Alla undersökningar av fordonen kan icke ske i besiktningshallen utan några måste göras i samband med praktiska körprov. I viss utsträckning har Skarpnäcks flygplats kunnat disponeras för ändamålet, men åtskilliga prov kan inte göras ens där, och för dessa är verket hänvisat att utnyttja de allmänna vägarna främst motorvägar. Dessa förhållanden är inte tillfredsställande.

Verket har därför undersökt möjligheterna att få en särskild provbana för de praktiska proven med fordonen. Stockholms stad planerar att anlägga en motorbana för bl. a. tävlingsändamål vid Arlanda. Verket har en representant i den arbetsgrupp som staden tillsatt för denna uppgift, och man prövar därvid möjligheterna att ge anläggningen en sådan utformning och utrustning att den skall kunna passa jämväl typbesiktningens verksamhetens behov och för visst utvecklingsarbete. Under förutsättning att detta projekt kommer till utförande kan verkets nuvarande behov anses bli tillgodosedda.

På ett flertal andra i motionerna berörda områden saknas för närvarande erforderliga resurser för angelägna undersökningar, varför behov av en anläggning av den typ motionärerna föreslår kan anses föreligga.

Vägverket biträder i och för sig de av motionärerna framförda synpunkterna på behovet av en trafikteknisk försöksanstalt.

Väginstitutet anför bl. a., att institutet sedan länge har funnit det nödvändigt att ha tillgång till en provbana för fältförsök. Försök har ofta fått bedrivas på stort avstånd från institutet och utan tillgång till verkstad m. m., vilket fördyrat och försvårat försöken.

Väginstitutet utreder f. n. hur en provbana bör utformas och har tillfrågat ett stort antal statliga myndigheter och enskilda organisationer om behovet av provbana. Av svaren framgår att behovet är så stort, att enbart de statliga myndigheterna skulle kunna helt utnyttja en sådan bana.

Institutet befarar betydande risker för att en försöksanstalt av den art motionärerna föreslår kommer att forska inom områden, som redan åvilar befintliga organ, varigenom dubbelarbete och kompetensområdestvister kan bli följd. Väginstitutet anser därför att den föreslagna anstalten inte bör inrättas.

Med hänsyn till att väginstitutet på grund av sin omfattande forskningsverksamhet har större behov av en provbana än andra institutioner, synes institutet böra svara för en sådan banas administration och drift, alldeles särskilt som inom institutet finnes erforderlig expertis härför. Alternativt kan provbanans administration och drift omhänderhas av en särskild organisation, som endast skulle ha servicefunktion. All forskning skulle utföras av de institutioner, som har behov av en provbana för sina forskningsuppgifter.

Trafiksäkerhetsrådet ansluter sig till motionärernas mening i den del den uttrycker önskemål om gynnsammare betingelser för trafiksäkerhetsforskningen.

Utskottet

Motionärerna anhåller om utredning och förslag om inrättande av en trafiktek-nisk försöksanstalt, där alla som har behov av informationer beträffande grundläggande och tillämpade fakta om fordon, väg och förare kan genomföra erforderliga försök.

Utskottet har inhämtat, att 1964 års transportforskningsutredning, som enligt sina direktiv bl. a. haft att överväga ändamålsenligheten av att sammanföra olika grenar av transportforskningen till ett speciellt institut, har behandlat de frågor motionärer-na tagit upp. Utredningens betänkande beräknas inom kort föreligga i tryck. Motio-närernas önskemål får således anses vara tillgodosedda.

Utskottet hemställer därför,

att de likalydande motionerna I:51 och II:79 icke måtte för-anleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 april 1968

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Oscar Carlsson (s), Hedlund (s), Axel Kristians-son (cp)*, Helge Karlsson (s), Karl Pettersson (s), Kilsmo (fp), Ernst Olsson (cp), fru Landberg (s)*, fru Diesen (h), herr Sörenson (fp)* och fröken Stenberg (h)*;

från a n d r a kammaren: herr Skoglösa (cp)*, fru Jäderberg (s)*, herrar Lund-mark (s)*, Haglund (s), Rimås (fp), Wikner (s), Nilsson i Bästekille (h), Nilsson i Agnäs (h)*, From (fp), Hugosson (s) och Josefson i Arrie (cp)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.